

Interne controleplan 2021

waterschap Hollandse Delta

waterschap
**Hollandse
Delta**

VERANTWOORDING

WATERSCHAP

waterschap Hollandse Delta
Handelsweg 100
2988 DC Ridderkerk

Postbus 4103 2980
GC Ridderkerk t
088 974 33 00 f
088 974 30 01 i
www.wshd.nl

AFDELING

Stafteam Concerncontrol

AUTEUR/COÖRDINATIE

Business Control

REVIEWER

Ferry Molendijk

OPDRACHTGEVER

Het college van Dijkgraaf en Heemraden

VERSIE

24-08-2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Doelstelling interne controleplan	4
1.2	Risico-analyse als startpunt voor de controle	4
2	Terugblik en ontwikkelingen	4
2.1	Opzet verbijzonderde interne controle vanaf 2017	4
2.2	Ontwikkelingen ten aanzien van de interne controle	5
2.3	Afstemming met accountant	6
2.4	Rol van control	6
3	Kaders, risico's en controleaanpak	6
3.1	Controleverordening	6
3.2	Normenkader	6
3.3	Risico's in scope	7
3.3.1	Tabel met risico's en aanpak	8
4	Planning en uitvoering	11
5	Bevindingen, analyse en rapportage	11
6	Bijlage:	12
6.1	Risicokaart 2021 Frauderisicoanalyse	12

1 Inleiding

1.1 Doelstelling interne controleplan

Voor u ligt het 'interne controleplan 2021 van waterschap Hollandse Delta. Interne controle is voor het waterschap een belangrijk instrument om te borgen dat wij in control zijn. De doelstelling van dit interne controleplan is om op gestructureerde wijze aan te geven welke stappen wij nemen om vast te stellen dat onze organisatie 'in control' is. Het begrip 'in control zijn' betekent concreet:

- Betrouwbaarheid van de financiële informatievoorziening
- Naleving van relevante wet- en regelgeving
- Werking van beheersmaatregelen in de processen

Het interne controleplan 2021 heeft primair tot doel om de (financiële) rechtmatigheid en getrouwheid vast te stellen.

Doelmatigheid en doeltreffendheid blijven nadrukkelijk buiten de scope van dit interne controleplan, aangezien deze taken het domein van de rekenkamercommissie betreffen.

1.2 Risico-analyse als startpunt voor de controle

De algemene principes voor de periodieke (fraude)risicoanalyses zijn vastgelegd in de vigerende beleidsnotitie Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2018 (geaccordeerd door de Verenigde Vergadering in november 2018).

De scope van de interne controle heeft als basis de in juni 2021 geactualiseerde (fraude) risicoanalyse welke zal worden gedeeld met auditcommissie. In de bijlage is de risicokaart 2021 van de frauderisicoanalyse opgenomen.

De overige risico's voor 2021 zijn vooral gebaseerd op omvang van de verschillende geldstromen uit de jaarrekening en enkele thema's (zie hoofdstuk 3.3).

Hoewel de interne controles voor de kortere termijn primair gericht zijn en blijven op het aantonen van de getrouwheid van de cijfers en de financiële rechtmatigheid van financiële beheers handelingen (lasten, baten, balansmutaties), zijn we sinds 2019 de scope van de interne controle breder aan het leggen. Dit is in lijn met de ontwikkeling in gemeenteland waarbij een verschuiving plaats vindt van een rechtmatigheidsverklaring afgegeven door de accountant naar een rechtmatigheidsverklaring afgegeven door het eigen college.

De verbeteracties die uit de verbijzonderde interne controle en uit de accountantscontroles voortvloeien worden opgenomen in een verbeteragenda. De voortgang van de verbeteracties wordt normaliter periodiek besproken door de concerncontroller met de afdelingen. Het management informeert, ondersteunt door het stafteam Concerncontrol, de directieraad over de voortgang van de verbeteracties.

De uitkomsten van de interne controlewerkzaamheden zijn daarnaast voor de accountant een belangrijke bron voor de uitvoering van zijn controlewerkzaamheden. Bij aanvang van de werkzaamheden zal daarom contact worden gezocht met de accountant. Adviezen van de accountant worden opgenomen in de verbeteragenda.

2 Terugblik en ontwikkelingen

2.1 Opzet verbijzonderde interne controle vanaf 2017

Met ingang van begrotingsjaar 2017 werd de opzet van de verbijzonderde interne controle gewijzigd. Ten einde de verbijzonderde interne controle efficiënter uit te voeren, voeren we de verbijzonderde interne controles in het kader van het Horizontaal Toezicht van de

Belastingdienst en verbijzonderde interne controle uit op dezelfde deelwaarnemingen. Ook voor 2021 hanteren wij deze aanpak.

De indeling van de interne controle zien we in hoofdlijnen als volgt:

Onderdeel	Doelgroep	Bron	Rapportage Frequentie
1. Verplicht deel	Fiscus en management	Selectie Horizontaal Toezicht	2x per jaar
2. Verplicht deel	Accountant en management	Posten jaarrekening	1 per jaar

Bovenstaande onderwerpen zijn noodzakelijk in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Daarnaast voert control thematische onderzoeken uit voor management, directie of bestuur. Hierbij valt te denken aan frauderisicoanalyses of controle op projectdossiers. Rapportage hierover vindt afzonderlijk plaats en betreft maatwerk.

2.2 Ontwikkelingen ten aanzien van de interne controle

Processen in onze organisatie worden in toenemende mate geautomatiseerd. De wens van het bestuur om meer te digitaliseren heeft een plek gekregen in het ambitiedocument. Hierbij kan worden gedacht aan zaakgericht werken, waarbij burgers en bedrijven digitaal de voortgang kunnen bekijken van bijvoorbeeld hun vergunningaanvraag.

Idee daarbij is dat gelijktijdig met de implementatie van nieuwe systemen de controleaanpak wordt aangepast. Net zoals in 2020 betreft dit voor 2021 met name het systeem Proquero. Dit systeem ondersteunt het inkoop- en betaalproces. De controlefocus voor dit jaar is voor een belangrijk deel gericht op de juiste werking van deze processen.

Tegelijkertijd vraagt de toenemende digitalisering om beveiliging van de informatievoorziening. In dit kader is de Baseline Informatievoorziening Waterschappen (BIWA) opgesteld, waarmee de waterschappen meer grip willen krijgen op de beveiliging van hun informatievoorziening. Het Waterschapshuis laat periodiek een waterschapsbrede audit uitvoeren. Bevindingen van deze audits worden (waar mogelijk) meegenomen bij de interne controle over 2021.

Mede op advies van de accountant wordt in 2021 door een externe partij een IT audit uitgevoerd met name gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Deze IT-audit omvat de beoordeling van de kwaliteit van de algemene IT-beheersmaatregelen en een quick scan op de applicatieve controls bij de informatiesystemen die relevant zijn voor de jaarrekeningcontrole. Hierop is het interne controleplan aangepast en zal voor de Verbijzonderde Interne Controle 2021 gesteund worden op de uitkomsten van deze IT audit.

Doorontwikkeling en positionering van de interne controlefunctie

Ons waterschap heeft de ambitie de interne beheersing naar een hoger niveau te brengen en deze de komende jaren verdergaand te moderniseren. De verwachting is dat de accountant over enkele jaren geen rechtmatigheidsverklaring zal afgeven maar dat daarvoor in de plaats een "rechtmatigheidsverklaring" door het college komt. Deze ambitie en ontwikkelingen vragen om een heroverweging van de inrichting en positionering van de interne controle functie. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat de interne controle effectief en efficiënt wordt georganiseerd.

Om tot deze effectieve en efficiënte organisatie van de interne controle te komen, heeft Concerncontrol de ambitie om de functie van VIC functionaris vast in te vullen. Momenteel staat een vacature open om tot een vaste invulling van deze functie te komen. Omdat de invulling van deze functie meer tijd kost en de uitvoering van de VIC niet op zich kan laten wachten, is besloten om voor de uitvoering van de verbijzonderde interne controle 2021 in te huren.

2.3 Afstemming met accountant

De accountant maakt bij de uitvoering van zijn werkzaamheden gebruik van de resultaten van de in dit controleplan opgenomen onderzoeken. De werkzaamheden die voortvloeien uit dit interne controleplan wordt afgestemd met de accountant. Het interne controleplan voldoet aan de vereisten die bepalend zijn voor het verkrijgen van een goedkeurende verklaring.

2.4 Rol van control

Sinds begin 2021 bestaat het stafteam Concerncontrol uit één concerncontroller en twee businesscontrollers. Voor de functie van VIC functionaris zal, ten behoeve van de uitvoering van de verbijzonderde interne controle 2021, een inhuurkracht worden aangetrokken. De relatie met de uitvoering van interne control voor 2021 is als volgt:

- Jaarlijks maakt de concerncontroller een voorstel voor actualisatie van het Interne Controleplan;
- De uitvoering van de interne controle vindt deels plaats door de afdeling financiën (bijvoorbeeld BTW controles) en deels door de medewerker AO/IC (de VIC functionaris). De medewerker AO/IC voert de overige onderdelen van de verbijzonderde interne controle uit, inclusief review op de werkzaamheden van afdeling Financiën. De taakverdeling tussen FN en control is opgenomen in de tabel in hoofdstuk 3.3.1.;
- De concerncontroller beoordeelt de rapportage van Financiën en medewerker AO/IC. Waar nodig kan de concerncontroller op basis van eigen inschatting de onderliggende stukken raadplegen en op grond daarvan adviezen ter verbetering geven;
- De concerncontroller leidt de rapportage door naar directie, auditcommissie en bestuur;
- De concerncontroller monitort de voortgang van de verbeteracties en rapporteert hier periodiek over aan het management.

3 Kaders, risico's en controleaanpak

Voor de verbijzonderde interne controle gelden binnen waterschap Hollandse Delta een aantal beleidskaders. De belangrijkste beleidskaders zijn:

- De controleverordening.
- Het controleprotocol.
- Het normenkader.

3.1 Controleverordening

De controleverordening is door de Verenigde Vergadering in 2009 vastgesteld en is nog steeds actueel. Het controleprotocol is door de Verenigde Vergadering in 2014 vastgesteld en is ook nog steeds actueel.

3.2 Normenkader

Het normenkader wordt elk jaar vastgesteld door het algemeen bestuur. In het vierde kwartaal van 2021 worden door de afdeling BJ voor bestuurlijke vaststelling voorgelegd:

- het 'Normenkader 2021 aan Verenigde Vergadering en;
- Het 'Normenkader 2021 dat door SVHW ter goedkeuring is voorgelegd aan het college van dijkgraaf en heemraden welke betrekking heeft op de belastingverordeningen van WSHD.

3.3 Risico's in scope

De controle aanpak is gebaseerd op een risico analyse. Onderstaande risico's en kwalificaties van risico's zijn bepaald op grond van:

- de financiële omvang van het proces;
- het risico op fouten/onjuistheden die van materieel belang zijn voor het waterschap;
- De geactualiseerde frauderisicoanalyse 2021;
- Uitkomsten van controles uit voorgaande jaren.

Onze aanpak is bij voorkeur risicogericht: focus op de risico's die er toe doen. Als uitzondering gelden de geldstromen waar we de interne controle baseren op de afspraken met de fiscus in het kader van Horizontaal Toezicht. (crediteurenfacturen, bankafschriften, netto salarisbetalingen). De controles vanuit het Horizontaal Toezicht voorkomen controles achteraf door de fiscus. Wij trekken voor deze geldstromen een aselechte steekproef vanuit betalingen. Met deze steekproef toetsen wij de onderdelen inkopen, personeelskosten, investeringen, en de overige opbrengsten. De aanpak van de fiscus is ook voor onze eigen doeleinden toereikend. Wij vinden het niet noodzakelijk om voor eigen doeleinden aanvullende controles te doen voor genoemde geldstromen. Dit zou immers tot doublures leiden.

3.3.1 Tabel met risico's en aanpak

Nr.	Onderwerp	Risico classificatie	Belangrijkste aandachtsgebieden	Frequentie	Controleaanpak op hoofdlijnen en toelichting	Uitvoering door
1	Inkopen tot en met betalingen	Hoog	<ul style="list-style-type: none"> - Voldoen aan de vereisten van de fiscus ten aanzien van facturen (BTW) - Prestatielevering - Betaling aan de juiste crediteur. 	Continu gedurende het jaar	<p>Gegevensgerichte steekproef fiscus in het kader van horizontaal toezicht.</p> <p>Risico is als hoog geclassificeerd, omdat de fiscus dit hanteert bij haar steekproefmodel.</p>	<p>BTW controle door FN,</p> <p>Overig door VIC (inc. review)</p>
2	Personeelskosten	Laag	<ul style="list-style-type: none"> - Juistheid personeelskosten. - Bruto-nettocontroles - Juiste toepassing premies 	Continu gedurende het jaar	<p>Gegevensgerichte steekproef fiscus in het kader van horizontaal toezicht.</p> <p>Op grond van bevindingen uit voorgaande jaren wordt het risico als laag geclassificeerd.</p>	<p>FN</p> <p>(review door VIC)</p>
3	Aanbestedingen	Hoog	<ul style="list-style-type: none"> - Naleving EU aanbestedingsregels 	2x per jaar.	Gezien complexiteit regelgeving en eerdere bevindingen als hoog geclassificeerd.	VIC
4	Automatiserings omgeving	Hoog	<ul style="list-style-type: none"> - Autorisaties in diverse pakketten. 	Jaarlijks	<p>Gericht onderzoek naar specifieke onderwerpen zoals toegangsbeveiliging.</p> <p>We merken op dat de risicoclassificatie in de frauderisicoanalyse op hoog staat.</p>	Via externe audit accountant
5	Belastingen	Laag	<ul style="list-style-type: none"> - Juiste / volledige verwerking overzichten SVHW in jaarrekening WSHD. 	Nvt	<p>Belastingheffing is volledig uitbesteed aan SVHW. Controle vindt bij SVHW plaats door de accountant van SVHW. De basis voor belastingheffing (WOZ, BAG) ligt bij SVHW. WSHD heeft hier geen zicht op.</p> <p>Bij SVHW vindt controle plaats op grond van de normering van WSHD. WSHD analyseert de uitkomsten van de controle bij SVHW. Bevindingen uit voorgaande jaren leiden niet tot een verhoogd risico.</p>	<p>SVHW</p> <p>Analyse door FN en VIC gezamenlijk</p>

Nr.	Onderwerp	Risico classificatie	Belangrijkste aandachtsgebieden	Frequentie	Controleaanpak op hoofdlijnen en toelichting	Uitvoering door
6	Afschrijvingen	Laag	- Juistheid afschrijvingen.	Jaarlijks Doorlopend	Alleen afgesloten kredieten. Bevindingen uit voorgaande jaren leiden niet tot een verhoogd risico. Uitvoering door FN in het kader van de jaarrekeningcontrole.	FN Review door VIC
7	Treasury	Laag	- Naleving treasurystatuut rondom nieuwe leningen.	Jaarlijks	Alleen nieuw afgesloten leningen. Bevindingen uit voorgaande jaren leiden niet tot een verhoogd risico. Uitvoering door FN in het kader van de jaarrekeningcontrole.	FN Review door VIC
8	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	Gemiddeld	- Volledigheid niet uit de balans blijvende verplichtingen	Jaarlijks	Check of verplichtingen zijn opgenomen in Proquro	VIC
9	Overige opbrengsten	Gemiddeld	- Juistheid / volledigheid van de belangrijkste "overige" opbrengstenstromen	Jaarlijks	Gegevensgerichte steekproef fiscus in het kader van horizontaal toezicht. De overige opbrengsten van WSHD zijn divers. Juistheid van de opbrengsten toetsen wij via de steekproef op grond van afspraken met de fiscus. Aanvullende werkzaamheden gericht op volledigheid via aansluitingen, cijferbeoordelingen, verbandcontroles. Focus op de grotere geldstromen (WHWgelden, beheer transportstelsel, bijdragen baggeren, grondverkopen).	VIC

Nr.	Onderwerp	Risico classificatie	Belangrijkste aandachtsgebieden	Frequentie	Controleaanpak op hoofdlijnen en toelichting	Uitvoering door
10	Investerings projecten	Gemiddeld	- Kwaliteit rapportages, contract-management, risicomangement	Jaarlijks	Nog nader te bepalen. Boeking facturen op investeringsprojecten toetsen wij via de steekproef op grond van afspraken met de fiscus. (VIC / FN).	FN Review door VIC

4 Planning en uitvoering

De uitvoering van de controles inkopen, personeelskosten, overige opbrengsten en investeringen vindt continue gedurende het jaar plaats. Hierdoor hebben we snel zicht op eventuele omissies en kunnen we deze herstellen en voor de toekomst voorkomen. Verder geeft dit ons de mogelijkheid de werkzaamheden over het jaar te spreiden. De spreiding van de controles sluit aan op de afspraken met de fiscus en accountant.

De overige controles (afschrijvingen, treasury, waterschapsbelasting en reserves en voorzieningen) worden bij het samenstellen van de jaarrekening 2021 gecontroleerd.

Gedurende het jaar monitort control de voortgang van de afwikkeling van de aanbevelingen uit de interne- en accountantscontroles via de "verbeteragenda".

5 Bevindingen, analyse en rapportage

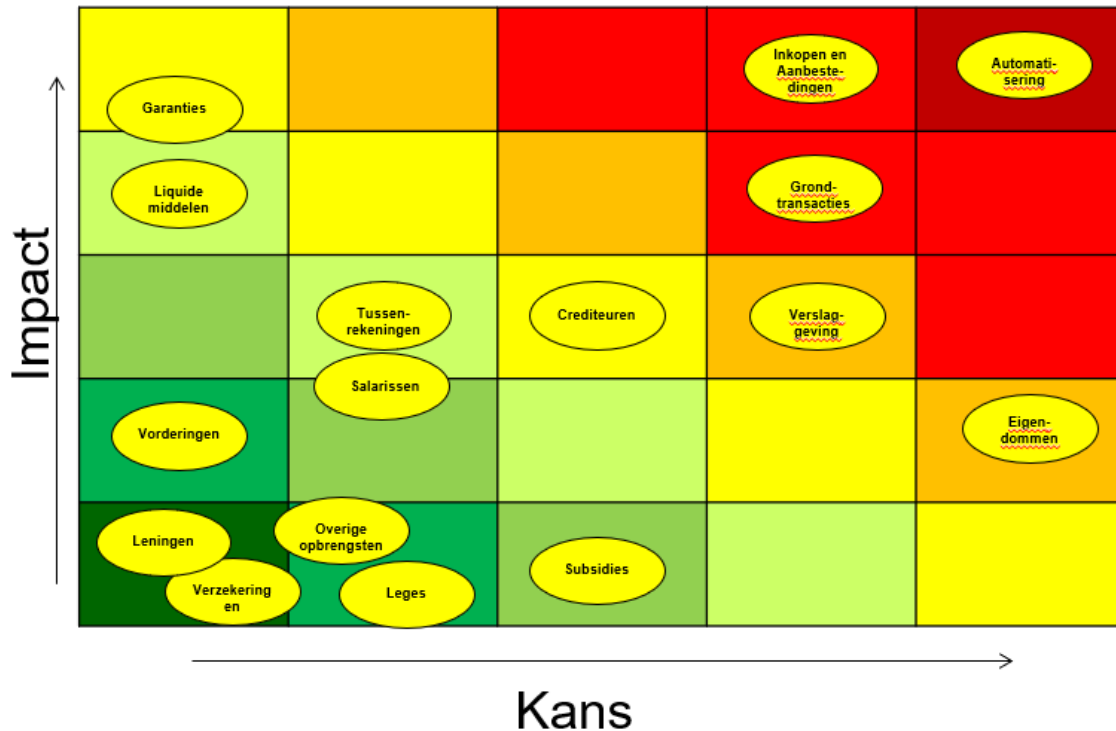
Resultaat van de interne controle is een beeld te krijgen hoe de geselecteerde processen gefunctioneerd hebben. De uitkomsten van de controle worden gelijktijdig met de vaststelling van de jaarrekening stukken gerapporteerd. De rapportage is bestemd voor het MT, directie, auditcommissie en college van D&H.

In de rapportage vindt evaluatie van (eventuele) fouten plaats. Wij hanteren hiervoor de volgende toleranties uit het controleprotocol van de Verenigde Vergadering:

Controletoleranties:	
- Fouten	betreft 1% van het totaal van de lasten
- Onzekerheden	betreft 3% van het totaal van de lasten
Rapporteringstoleranties:	
- Foutenonzekerheden	€ 150.000

6 Bijlage:

6.1 Risicokaart 2021 Frauderisicoanalyse

Toelichting op de risicokaart:

Hierboven staan de belangrijkste risico's binnen waterschap Hollandse Delta genoemd met betrekking tot fraude, integriteit en belangenverstrengeling. De kaart is ontleend aan de frauderisicoanalyse die medio 2021 is geactualiseerd.

De processen met een gemiddelde tot hoge bruto risico-inschatting zijn geel, oranje of rood gekleurd. De processen met een lage bruto risico-inschatting zijn groen gekleurd. Dat wil overigens niet zeggen, dat voor deze risicovollere processen geen beheersmaatregelen aanwezig zijn binnen WSHD. Integendeel: vaak zijn voor de risicovollere processen meerdere beheersmaatregelen geïmplementeerd binnen het waterschap.

Voor de overige processen geldt een lagere inschatting van het risico (groen).

Voor 2021 ligt de controlefocus, mede op basis van de frauderisicoanalyse, onder andere op automatisering, grondtransacties en Inkopen en Aanbestedingen (waaronder ook prestatieleveringen).

Over de uitkomsten van de interne controles wordt periodiek, minimaal jaarlijks gerapporteerd aan het management, de directie en het bestuur van het waterschap. De uitkomsten worden gedeeld met de accountant en de auditcommissie. De aandachtsgebieden uit de risicokaart zijn in de rapportage opgenomen. Wij merken wel nadrukkelijk op dat de interne controle niet specifiek gericht is op het afdekken van frauderisico's, maar ook de focus legt op rechtmatigheid en getrouwheid (juistheid / volledigheid) van verantwoorde bedragen in de administratie. De interne controles zijn dus breder van opzet dan alleen frauderisico's.